

'Fearless Girl' สาวน้อยผู้กล้าหาญ

นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ

LL.D คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

LL.D Waseda University School of Law

ภาพจาก <http://www.adweek.com> - Photo: Federica Valabrega

1

ปลายเดือนเมษายนที่ผ่านมา มีข่าวใหญ่เรื่องหนึ่งในนครนิวยอร์ก เป็นเรื่องรูปหล่อสำริด
ตั้ง 2 ชิ้น ที่เอาไปตั้งข่มกันกลางนครนิวยอร์กชนิดเจ้าของโกรธเป็นฟืนเป็นไฟจนกลายเป็นข่าวดังทั่วโลก
มาตุกันว่าทำไม แล้วกฎหมายลิขสิทธิ์เข้าไปเกี่ยวได้ไง

เริ่มจากฝ่ายโมโหคือ รูปหล่อสำริดชื่อ
“Charging Bull” หรือ กระทั่งตุ

เมื่อปี 1989 “อาตุโร ดี โมดิกา (Arturo Di Modica)” ทำรูปหล่อชิ้นนี้ซึ่งหนักราว 7,000 ปอนด์
แล้ว “แอบ” ขนไปวางที่เกาะกลางถนนข้างตลาดหลักทรัพย์
นิวยอร์ก แอบจริง ๆ ครับ เพราะดี โมดิกาขนไปวาง
กลางดึกโดยไม่ได้ขออนุญาตจากทางการของเมือง

'Fearless Girl' สาวน้อยผู้กล้าหาญ

นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเศษ

LL.D คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

LL.D Waseda University School of Law

นิวยอร์กซิตี้ แล้วอ้างว่าให้เป็นของขวัญเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นตลาดหลักทรัพย์หลังจากเหตุการณ์แบล็คมันเดย์ในเดือนตุลาคม 1987

ดี โมติคาคอธิบายรูปหล่อสำริดว่า แสดงถึงความเข้มแข็งและความรุ่งเรืองที่จะเกิดขึ้นกับเมืองนิวยอร์กซิตี้ ปรากฏว่าเสียงตอบรับจากคนทั่วไปดีครับ ส่วนใหญ่เชียร์ให้ตั้งไว้อย่างนั้นเลย ทางเมือง

นิวยอร์กซิตี้เลยปล่อยให้ตั้งจนกลายเป็นจุดถ่ายภาพดังข้างตลาดหลักทรัพย์มาจนถึงทุกวันนี้

ฝ่ายที่สองเป็นรูปหล่อสำริดตัวเล็กสูง 4 ฟุต เท่าขนาดจริงของเด็กหญิง 10 ขวบ ชื่อ "Fearless Girl" ผมขอเรียกเป็นภาษาเขย ๆ ว่า "สาวน้อยผู้กล้าหาญ"

คริสเท่น วิสบอล (Kristen Visbal) ปั้น "สาวน้อยผู้กล้าหาญ" แล้วนำไปตั้งเป็นเด็กตัวน้อยยืนเผชิญหน้ากับกระต๊องคู่มือทั้งสองเท้าสะเอว ตามองตรงสู้กระต๊องอย่างไม่สะทกสะท้าน (ตามภาพ) แกรมเลือกวันตั้งรูปปั้นเป็นวันที่ 8 มีนาคม 2017 ซึ่งเป็นวันสตรีสากลโลก โดยมีการแถลงข่าวเพิ่มเติมว่า สาวน้อยผู้กล้าหาญสื่อให้ผู้คนตระหนักถึงความ

จำเป็นในการเพิ่มสัดส่วนของผู้หญิงที่อยู่ในคณะผู้บริหารระดับสูงของวอลล์สตรีท รวมไปถึงผู้บริหารระดับสูงขององค์กรอื่นด้วย (อาจมีคำถามคาใจว่า แล้วอย่างนั้นเกี่ยวอะไรกับเด็ก 10 ขวบ!)

ส่วนการนำ "สาวน้อยผู้กล้าหาญ" ไปตั้งนั้น ขอกันตามขั้นตอนนะครับ แต่หลังจากกลายเป็นเรื่องดัง ตอนนี้นายกเทศมนตรีขยายระยะเวลาให้ตั้งต่อไปถึงเดือนมีนาคม 2018 แล้ว

ภาพจาก <http://www.independent.co.uk>

'Fearless Girl' สาวน้อยผู้กล้าหาญ

นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ

LL.D คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

LL.D Waseda University School of Law

ภาพจาก <http://m.jiemian.com>

ผมดูภาพตอนแรก

ก็ว่าน่ารักดี เพราะมีเด็กสาว
ใจกล้าเพิ่มเข้าไป ใครอยาก
ได้ภาพกระต๊องที่ถ่ายกัน
มาหลายสิบปีก็ถ่ายกระต๊องไป
ใครอยากได้อารมณ์ภาพ
เด็กกับกระต๊อง ก็ขยับมา
ถ่ายได้ เอาที่สบายใจ!

ปรากฏว่าดี โมติคา

ซึ่งเป็นผู้ปั้นกระต๊องเกิด

3

อาการขุนขาด เปิดแถลงข่าวบอกว่า การนำรูปปั้นสาวน้อยผู้กล้าหาญมาตั้งเผชิญหน้ากับกระต๊องเป็นการ
เปลี่ยนความหมายของงานสร้างสรรค์ที่เขาต้องการสื่อแบบออกอ่าวออกทะเลไปเลย ทำให้กระต๊อง
ซึ่งเคยแสดงถึงความเข้มแข็งและความรุ่งเรือง ให้กลายเป็น “ตัวร้าย” หรือสัตว์ที่เต็มไปด้วยความป่าเถื่อน
ไปเลย แถมคนที่ออกเงินจ้างปั้นสาวน้อยผู้กล้าหาญก็เป็นบริษัทให้คำปรึกษาทางการเงินยักษ์ใหญ่ที่เอา
ภาพถ่ายไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์องค์กรทางอ้อมด้วย เท่ากับเป็นการจงใจเอางานดั้งเดิม
ของเขาไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ “ไม่ใช่ว่าผมไม่พอใจผู้หญิง.. แต่ผมรับไม่ได้กับการเอาเปรียบทางโฆษณา”
ดี โมติคาสรูป

ในขณะที่นายกเทศมนตรีของเมืองนิวยอร์กทวิตข้อความออกมาแนวได้ใจมวลชนโต้วว่า “เหตุผล
สำคัญที่เราต้องรักษา (รูปปั้น) สาวน้อยผู้กล้าหาญไว้ ก็เพราะมีผู้ชายที่ไม่อยากเห็นผู้หญิงมีโอกาส
มากขึ้นในสังคม” (ว่าไปนั่น!)

'Fearless Girl' สาวน้อยผู้กล้าหาญ

นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ

LL.D คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

LL.D Waseda University School of Law

ที่นี่ เราย้อนกลับมาดูสิ่งเกี่ยวกับกฎหมาย

ลิขสิทธิ์บ้าง

กลางเดือนเมษายน 2017 ทนายความของ ดี โมติคาส่งจดหมายแจ้งเมืองนิวยอร์กอย่างเป็นทางการว่าบริษัทให้คำปรึกษาที่ออกทุนสร้างสาวน้อยผู้กล้าหาญละเมิดลิขสิทธิ์ของดี โมติคา เพราะเอางานกระตึงดูไปใช้ทางธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาตและเป็นการบิดเบือนสร้างความเสียหายแก่งานกระตึงดู รวมทั้งทำให้ความหมายและ

ภาพพจน์ของงานดั้งเดิมเสียหายไปกลายเป็นสิ่งน่าเกลียดชัง พร้อมทั้งขอให้มีการเคลื่อนย้ายงานสาวน้อยผู้กล้าหาญออกไป รวมทั้งจะมีการเรียกร้องค่าเสียหายต่อไป

จากการแถลงข่าวและจดหมาย สรุปได้ว่าอ้างกฎหมายลิขสิทธิ์ 2 เรื่อง คือ “สิทธิของผู้สร้างสรรค์” (moral rights) และ “งานลิขสิทธิ์ที่สืบเนื่อง” (derivative work) ซึ่งฮือฮาทีเดียว เพราะทั้งสองประเด็นเป็นส่วนหนึ่งของลิขสิทธิ์ที่อเมริกันไม่ค่อยได้ใช้กัน

การอ้าง “สิทธิของผู้สร้างสรรค์” น่าสนใจทีเดียว เพราะเจ้าของลิขสิทธิ์ (หมายถึงดี โมติคา) มีสิทธิห้ามคนอื่นบิดเบือนหรือทำให้งานกระตึงดูเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์ ดี โมติคามองว่าการเอาเด็กสาวผู้กล้าหาญมาตั้งเท้าสะเอวตักทางกระตึงดูแบบนั้น แถมเอาไปใช้ประชาสัมพันธ์องค์กรธุรกิจด้วยส่วนหนึ่ง เป็นการเปลี่ยนภาพลักษณ์และความเข้าใจของคนให้เห็นให้เด็กสาวกลายเป็นนางเอกตัวน้อย ส่วนกระตึงดูกลายเป็นสัตว์ตัวร้าย

ตอนนี้ยังไม่มีการฟ้องคดี ก็เลยเป็นประเด็นเถียงกันต่อไปก่อน แต่ผมว่าสิทธิของผู้สร้างสรรค์จะมีขอบเขตขยายออกไปถึงขนาดนั้นจริงหรือไม่ เพราะชิ้นงานเด็กสาวผู้กล้าหาญก็ไม่ได้ไปทำอะไรที่กระทบกับงานกระตึงดูโดยตรง เพียงแต่นำมา “ตั้ง” ไว้ตรงนั้นด้วยความประสงค์ให้คนเห็นงานทั้งสองชิ้นไปด้วยกัน

'Fearless Girl' สาวน้อยผู้กล้าหาญ

นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ

LL.D คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

LL.D Waseda University School of Law

เท่านั้น ถ้าจะบอกว่าสิทธิของผู้สร้างสรรค์รวมไปถึงการห้ามงานชิ้นอื่นมาตั้งอยู่ใกล้ ๆ ด้วย ก็น่าจะขยายสิทธิออกไปกว้างมากทีเดียว ซึ่งเดาว่าศาลอเมริกันคงไม่เล่นด้วย

ส่วน “งานลิขสิทธิ์ที่สืบเนื่อง” นี้ยิ่งไปไกลกว่าอีก คือ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิควบคุมงานที่สืบเนื่อง เช่น เจ เค โรว์ลิง เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หนังสือแฮร์รี่ พอตเตอร์ ใครอยากจะทำเป็นภาษาไทย หรือใครเอาเรื่องราวไปสร้างเป็นภาพยนตร์ก็ต้องจ่ายเงินหรือขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนถึงจะทำได้ เพราะว่าการแปลหรืองานแปลงไปเป็นบทภาพยนตร์เป็นงานลิขสิทธิ์ที่สืบเนื่อง เจ้าของลิขสิทธิ์ผูกขาดได้เรื่องนี้ หมายความว่า โมติคาค้างว่า งานเด็กสาวผู้กล้าหาญเป็นส่วนหนึ่งของงานกระทิงดุและถือเป็นการที่สืบเนื่อง

อันนี้ น่าจะเป็นไปได้ยาก เพราะดูยังไงก็ไม่เห็นว่าชิ้นงานทั้งสองมีความเกี่ยวพันหรือเกี่ยวเนื่องกันขนาดจะถือเป็นการที่สืบเนื่องได้

ก็ต้องรอดูว่าดี โมติคาที่ตอนนี้อายุ 76 ปีแล้ว จะเลือกร้อนพอที่จะฟ้องคดีอย่างที่ประกาศไว้หรือไม่

